VZDĚLÁVACÍ NADACE JANA HUSA

Adam Vágner, Gymnázium V. Makovského, Nové město na Moravě

Chci psát o těch, kteří svou sůl nepromarnili.
O významu lidských práv a svobodě svědomí.

(vybrané úryvky z práce)

Z mé úvahy, která je jen z nepatrné části založena na mé osobní zkušenosti a poznání, vyplývá, že problematika lidských práv se v praxi velmi obtížně prosazuje. Pro příklad uvádím události, které se děly v posledních měsících v Izraeli a aktuálně třeba ve francouzských metropolích.

***

Kdo jsem

Takovouto práci se snažím vytvořit poprvé. Nejdříve byl problém dohledat se někoho, kdo by byl ochoten mi věnovat svůj čas pro rozhovor. Na konci minulého školního roku (2004 / 2005) měl v našem kostele kázání pan farář Šimsa a upozornil, že odpoledne bude mít přednášku na téma Jan Hus. Po přednášce mi děda řekl, že požádáme jeho a zkusíme štěstí. Pan farář souhlasil a řekl, že má na Podlesí jeho syn chalupu a že tam máme o prázdninách přijet. Poslal mi několik knih a já začal číst. Byly to publikace **O svobodu svědomí** a **Lidská práva** od Doc. PhDr. Boženy Komárkové. Literatura to byla náročná a nerozuměl jsem zcela zřetelně obsahu.

Rozhovor se uskutečnil 5. června 2005 na chatě syna faráře Šimsy. Dodatečně jsem poslal panu faráři některé dotazy e-mailem. Od té doby jsem dával práci dohromady. V první části práce jsem uvedl několik příkladů konfliktu lidských práv. Tyto příklady a i další mi pověděl pan farář při rozhovoru.

V další části je uvedena nejpodstatnější část rozhovoru s Janem Šimsou, který je složen z e-mailových dotazů a letního rozhovoru na chatě Šimsových. Práci jsem zakončil mým názorem na celou problematiku lidských práv.

***

Co si odnáším

Začínám chápat, že lidská práva nejsou pouhým pojmem. Že je velmi těžké je dodržovat a že byly a doufám, že vždy budou existovat, aby lidé žili lépe a tolerantněji.

Žiji s lidmi, kteří zakoušeli marxisticko-leninskou ideologii každý den. Slyšel jsem hlasy vychvalující tuto ideologii a bránící se tím, že bývalý režim ostrouhal tuto ideologii na pár hesel jimiž se sám řídil.

Další z názorů byl mi osobně bližší. Tvrdí, že utopie je utopie, svět sám pro sebe, svět na papíře, nádherná, ale nemožná myšlenka. Důvodem, proč je nemožná, jsme my lidé a naše vlastnosti.

Takhle nějak to vidím. Sám si uvědomuji, že chci svobodu v projevu, neomezenou myšlenkou jiných. Chci svobodu v tom, co dělám. Chci se cítit stejně neomezeně mezi lidmi jako někde uprostřed pole. Chci si stoupnou na náměstí ve velkém městě a z plna hrdla zařvat, co se mi nezdá, a pak s klidem jít domů.

Pravděpodobně to nikdy neudělám, avšak ta možnost tu je. Má ji každý, tak jsem vděčný za to, že žiji v demokracii.

Možná by se někomu zdálo, že toho žádám moc, ale mě se to nezdá.

***

Poslal jsem panu faráři zprávu s prací e-mailem a on mi odpověděl:

„ K závěru snad jen to, že nestačí svoboda projevu, jak píšete „zařvat na náměstí“, je třeba k lidským právům i možnost slušně žít (někdy vůbec žít), mít právní jistotu, mít možnost bydlet tam, kde chci, aby mě nemohl nikdo svévolně vystěhovat, aby mi nikdo nebránil v náboženské výchově dětí a ve výběru spolku, církve, strany, národnosti atd.“

(Jan Šimsa 4. prosince 2005)

Ano, pan farář má pravdu. To proto, že mi je patnáct let, mám toho za sebou málo a mé životní zkušenosti není mnoho. Mám obrovské štěstí, že mohu žít v demokratické zemi a svobodně psát tuto práci. Můžu říkat věci, které moji rodiče v mém věku nemohli. Vlastně se ani nedovedu představit, že bych nemohl říkat, co si myslím. Dokonce ani to, že bych za to mohl být potrestán. Pořádně si neuvědomuji, že mám právní jistoty. Prostě tu jsou a tím to hasne. Žiji slušně, bydlím slušně. Nemůžu si na nic stěžovat. Chodím na střední školu. Věřím v boha a morální život. Utvářím si názor na politiku.

Beru svůj život jako standard, jako něco, co zde vždy bylo. Mnohým by asi zamrazilo při těchto mých slovech. Říkali by mi, ať si toho daru svobody a možnosti se volně projevit vážím. A já se snažím si své svobody vážit, jen to nejde ze dne na den. Nemohu si jednoho dne říct, teď už to chápu a jdeme dál. Musím ještě chvíli žít mezi lidmi a poznávat, jak se lidi chovají. Proč se tak chovají. Získat zkušenosti a trpce tehdy budu moci díky vlastnímu poznání říci, že křičet na náměstí je málo. Poznám opravdové hodnoty života a tehdy přestanu vidět černobíle svět.

***